

informatief

107

december 2024

VHMF

Informatief is een uitgave van de Beroepsvereniging van hbo'ers en academisch gevormden bij het Ministerie van Financiën

Einde handhavings- moratorium DBA, een beschouwing

Eerste VHMF in De Knoop Seminar is een feit
Direct aanpassen of toch nog even nadenken?
VOA: direct toepassen?

VHMF
Bestuurssamenstelling

Voorzitter
mr. J. Glazenburg (Jurjen)

Secretaris
P.M.H. Soomers (Paul)

Penningmeester
D. Baegen (Dennis)

Leden
V. van den Eeden (Vincent)

mr. B.A.E.M. Meulendijks (Ine)

Drs. E.C. de Reijer RA (Erik)

mr. R.H.J.A. Roodenrijs (Rob)

F.A. van Wuijckhuise RE RA (Frank)

Kaderlid
mr. J. Eveleens (Joost)

mr. K.E Kuipers (Karen)

Bankrekening
NL53 INGB 0000 444102
Alleen voor leden uit het buitenland:
BIC: INGBNL2A t.n.v. VHMF

Ledenadministratie
ledenadministratie@vhmf.nl

Correspondentieadres
De Meent 9, 6921 SE Duiven, secretaris@vhmf.nl

Vormgeving en druk
HPC Drukkerij BV, Duiven

Redactie
T.W.M. (Theo) Kaspers
redactie@vhmf.nl

Jurjen Glazenburg
voorzitter

Paul Soomers
secretaris

Dennis Baegen
penningmeester

Vincent van den Eeden

Joost Eveleens

Ine Meulendijks

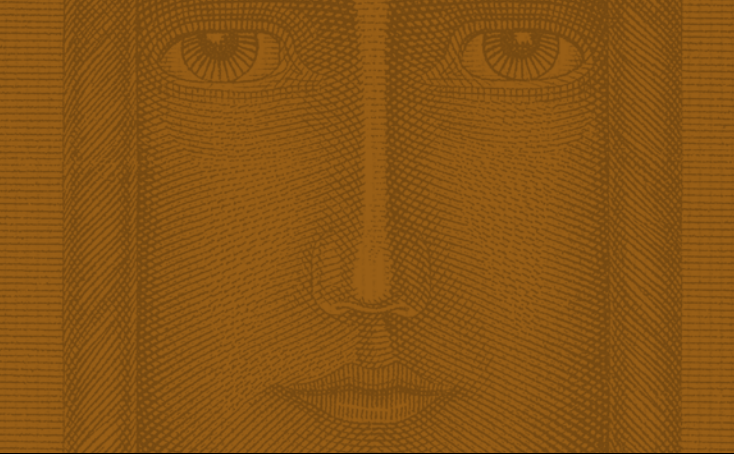
Erik de Reijer

Rob Roodenrijs

Frank van Wuijckhuise

Vanuit het bestuur

Inhoud

- 03 Vanuit het bestuur
- 05 Eerste VHMf in De Knoop Seminar is een feit
- 06 Vooraankondiging VHMf-Symposium 2025
- 07 Direct aanpassen of toch nog even nadenken?
- 10 Column | Rechtsstatelijkheid tot de vierde macht
- 11 Einde handhavingsmoratorium DBA, een beschouwing
- 15 VOA: direct toepassen?
- 20 De staat van de sociale veiligheid van ambtenaren
- 22 Column | Guppy met pensioen

Ik hoop dat ieder een goede zomervakantie heeft gehad! De bestuursleden van de VHMf bevonden zich verspreid door Europa, van Zweden tot Spanje. Daarna zijn we uitgerust weer aan de slag gegaan. Ik hoop dat dat ook voor onze leden geldt.

Waarmee is het bestuur dan aan de slag gegaan? Allereerst de op de ALV besproken zaken¹, waarvan we de eerste al hebben ingevoerd: we schrijven de naam van de vereniging niet meer voluit. De “H” in de naam wordt door nieuwe collega’s anders verstaan dan hij ooit bedoeld was, terwijl we recent wel veel hebben geïnvesteerd in de naam, bijvoorbeeld via het Liber Amicorum² en het 150-jarig bestaan. Het bestuur vindt dat een vereniging als de onze ook in de toekomst nog een taak heeft. Verwarring over de naam is dan onnodig. Zeker als we juist zouden willen focussen op de nieuwe generatie collega’s. Het is dus de VHMf, de Beroepsvereniging van hbo’ers en academisch gevormden bij het Ministerie van Financiën.

Tevens hebben we twee bijeenkomsten gehad waarbij we de plannen, gebaseerd op het rapport van onderzoeksbureau Blauw, hebben besproken met een aantal leden. Terwijl ik dit schrijf is de derde bijeenkomst, zoals beloofd via webex, nog gepland. Het bestuur neemt de uitkomsten van deze discussies mee in een plan dat we op de volgende ALV, op 17 april 2025 (Save the date!), hopen te presenteren.

In september is een afvaardiging van het bestuur afgereisd naar Garmisch-Partenkirchen voor het tweejaarlijkse congres van de UFE, de Union des Finanzpersonals in Europa³, waarbij de VHMf is aangesloten. Ons bestuurslid Rob Roodenrijs zit daar in het Presidium. Tijdens het congres hebben we goede discussies gehad over fiscale zaken, zoals de behandeling van persoonlijke bestellingen uit China door de Douane⁴, maar ook over de toekomst van

»

De sluitingsdatum voor de volgende Informatief is nog niet nader bekend. Deze zal per nieuwsbrief worden gecommuniceerd.

-
- 1 Zie ook het verslag van de ALV in de vorige Informatief.
  - 2 Het Liber is overigens nog steeds gratis te bestellen via de link op www.vhmf.nl. Bestel er gerust één voor jezelf of voor een collega.
  - 3 Zie <https://youtu.be/ppgukJ-b2ns?si=220LdhMH9THsYj3L>
  - 4 Zie bijvoorbeeld https://www.instagram.com/dstg_de/p/DBgxLRVqQ_D/

ons vak en de verschillen, bijvoorbeeld ook in de rechtspositie, van Douane- en Belastingdienstwerknemers tussen landen. Goed om onze verschillen te bespreken, maar zeker ook onze gezamenlijke doelen te benadrukken.

Van de Register Belastingadviseurs kreeg de VHMf, bij monde van de voorzitter, de gelegenheid om ons langdurig streven naar een ander heffingsstelsel over het voetlicht te brengen bij 550 belastingadviseurs. Daarbij zijn ook de nuances die daar inmiddels bij is aangebracht en het eerder genoemde VHMf-advies over "Direct aanpassen" aan de orde gekomen – zie ook hierna in deze Informatief. Het bestuur is erg blij dat de VHMf deze mogelijkheid heeft gekregen. Niet in het minst omdat het streven naar een aangiftebelasting en de daarmee samenhangende vereenvoudiging ook in dit gezelschap een voedzame bodem aantrof. Ook leuk om daar andere collega's te treffen die hun boodschap over het bouwen door de fiscus op de kwaliteitstoevoeging van de RB-adviseur aan aangiften en fiscale formulieren. Hoe maken we compliance makkelijker, zonder de uitvoering te verslechteren? Over al deze zaken kunnen onze leden met verstand iets zeggen. De VHMf kan daarvoor het middel zijn.

Zoals je ziet doet de vereniging best heel veel, dat blijkt bijvoorbeeld ook uit het werk van de symposium-commissie voor het symposium van 17 april 2025 (nogmaals Save the date) en van de lokale bijeenkomsten in het najaar over uiteenlopende zaken als crypto en internationaal controleren. Onze werkzaamheden met betrekking tot de (individuele) rechtspositie hebben ook zeker onze aandacht gehad, in gesprekken met onze advocaat en in, onder de vlag van de CMHF Overheid, de normale overleggen als

Ondernemingsraden en het georganiseerd Overleg.

Over de taak van de ambtenaar zegt Thijs Hellegers in zijn column een aantal behartenswaardige zaken. De VHMf heeft zich ook altijd over die taak uitgelaten, ook in het kader van de bescherming van ambtenaren, zie bijvoorbeeld onze publicatie "De transparante overheid verdient een beschermde ambtenaar"³. Hoe ver moet, of kun je daarin gaan? Wil je daar iets over zeggen, meld je bij onze secretaris. Goed voorbeeld van de VHMf-denktank en als kanaal richting politiek en buitenwereld is het mooie advies van onze Commissie wetgeving over de Beleidsrichting "Direct aanpassen", zie verderop in deze Informatief.

Alle drie van onze V's (Verbinding, Vertegenwoordiging en Vakmanschap) zijn dus aan de orde gekomen, in het bestuur, maar juist ook door leden die zich inzetten voor de vereniging. Zoals je in de nieuwsbrief al hebt kunnen lezen is de vereniging daarom op zoek naar collega's die een bijdrage willen leveren. Als kaderlid of ad hoc, lokaal of als bestuurslid of begeleider van een leergeschiedenis. Heb het er over met je collega's en meld je bij secretaris@vhmf.nl met je ideeën en vragen. Veel tijd hoeft het niet per sé te kosten er is altijd iets passend voor je!

Ik noemde al het gesprek met collega's die nog geen lid zijn van de VHMf. Om dat makkelijker te maken hebben we de actie "Leden werven leden" opgezet. De daarbij horende attentie is bedoeld om makkelijker het gesprek aan te gaan. We hopen dat dit gaat lukken, want ook hier moeten we het van onze bestaande leden hebben. Dan kunnen we in het nieuwe jaar verder met een enthousiaste club!

Winterswijk, 10 november 2024

De afvaardiging van het bestuur gefotografeerd in Garmisch-Partenkirchen tijdens het tweejaarlijkse congres van de UFE.

Eerste VHMF in De Knoop Seminar is een feit

door Nicole Bosch

Jeanine de Visser gaf op 27 september 2024 een lezing in De Knoop over het onderwerp "Belastingvrijdom voor de Koning". Zij belichtte dit onderwerp van verschillende kanten, zowel fiscaal-juridisch en historisch als vanuit de politieke invalshoek. Dit leidde tot een geanimeerde discussie en werd afgesloten met een borrel in een kroegje tegenover de Knoop. Voor diegenen die er niet bij konden zijn volgt hieronder een korte impressie.

Deze belastingvrijstelling voor de Koning staat al in de Grondwet van 1814. In 1947 besloot de toenmalige minister dat de vrijstelling ook zag op de successierechten. In die tijd een 'gevolg van eerbied en liefde voor het Koninklijk Huis'.

Er was een grote wijziging van deze vrijstelling in 1973 met als uitgangspunt: het Rijk betaalt alle uit het Koningschap voortvloeiende lasten en verstrekt een inkomen, de vrijstelling ziet niet langer op het privé-inkomen en privévermogen (wel op de functionele vermogensbestanddelen in het privévermogen). Deze financiële verhouding is neergelegd in artikel 40 Grondwet, de Wet Financieel Statuut Koninklijk Huis (WFSKH) alsmede in de rijksbegroting.

Een interessante openstaande vraag is hoe deze vrijstelling zich verhoudt tot het gelijkheidsbeginsel. De vrijstelling heeft dan ook een zeer lange geschiedenis en wat opvalt is dat desondanks niet alles is uitgekristalliseerd. De exacte specificering van bijvoorbeeld het begrip persoonlijke lasten en welke kosten vielen onder het "instandhouden van de koninklijke waardigheid" is bijvoorbeeld nog steeds onduidelijk en onderwerp van gesprek. Daarnaast laait ook regelmatig de discussie weer op over de vrijstelling zelf (zie Volkskrant, 9-10-2024, "Kamer wil koning belasting laten betalen, maar is verdeeld over de vraag: hoe dan verder?") en zal ook in de toekomst nog de gemoederen bezighouden.

Spreker Jeanine de Visser is coördinerend beleidsmedewerker bij DG-Fiscale Zaken Afdeling Arbeid en Vermogen en houdt zich daar met name bezig met de giftenaftrek, ANBI's en schenk- en erfbelasting.

Naast het inhoudelijke thema nam ze ons mee in de werkzaamheden van DG-FZ en de hectiek rondom het jaarlijkse Belastingplan. Ze liet een informatief plaatje zien van het organogram van Ministerie van Financiën met de nieuwe staatssecretaris Fiscaliteit en Belastingdienst Folkert Idsinga en alle onderliggende DGs, waaronder - vanaf november- haar DG Fiscale Zaken Noor Sanders.

Met dit inhoudelijke seminar over een breed aansprekend thema willen we bijdragen aan meer uitwisseling van vaktechnische kennis en meer verbinding tussen VHMF leden en mogelijke nieuwe VHMF leden. Dit n.a.v. de laatste ALV waar ruimte is geboden om initiatieven op de kantoren te organiseren. Een kleine groep is hiermee aan de slag gegaan met het eerste **VHMF in De Knoop Seminar** als resultaat.

Vooraankondiging VHMF-Symposium 2025

Toezicht in Transitie: Terug naar de Toekomst of Vooruit naar het Verleden?

Hoe staat het met toezicht van Belastingdienst, Douane en Toeslagen? Waar komt men vandaan in toezicht, waar staat men nu? En waar wil men naar toe?

Waar dit trio zich eerder richtte op toezicht achteraf, verschuift de focus steeds meer naar preventie en proactieve naleving. Toezicht aan de voorkant speelt een steeds grotere rol in het verwezenlijken van de beleidsdoelstellingen.

In een samenleving die constant verandert, wordt gestreefd naar daadkracht en effectiviteit in toezicht. En dit zonder onnodige lasten voor de samenleving te veroorzaken. Uitgangspunten hierbij? In de meerjarenstrategie 2025-2030 worden de prioriteiten als volgt verwoord:

1. Verbinding met de samenleving.
2. De basis op orde brengen en houden.
3. Dienstverlening, toezicht en opsporing continu verbeteren.
4. Werken met plezier en vanuit vakmanschap.

Dit betekent aandacht voor de menselijke maat in de uitvoering en het inrichten van 'compliance-by-design'. Dit wordt op het symposium toegelicht.

Uitdagingen en Innovaties

De Belastingdienst, Douane en Toeslagen zoeken naar zo effectief mogelijke manieren om toezicht in te richten. Dit helpt om beter in te spelen op nieuwe uitdagingen en versterkt de relatie met de samenleving. Dat gebeurt onder andere door:

- Innovaties die helpen om toezicht slimmer en duurzamer te maken
- Het evalueren en bijstellen van onze aanpak om als organisatie te blijven leren en verbeteren

Op ons symposium geven we u een blik achter de schermen. En is er ruimte voor vragen van aanwezigen.

**U kunt de symposiumdatum donderdag 17 april 2025 in uw agenda reserveren.
De uitnodiging volgt via de e-mail-Nieuwsbrief en Informatief 108, die uiterlijk 16 maart 2025 verschijnt.**

Direct aanpassen of toch nog even nadenken?

Opmerkingen van de Commissie Wetgeving van de VHM¹ bij preconsultatie beleidsrichting “direct aanpassen”

Begin april heeft toenmalig Staatssecretaris Van Rij (Fiscaliteit en Belastingdienst) de Tweede Kamer geïnformeerd over het verdere onderzoek naar de beleidsrichting direct aanpassen. Onder de noemer ‘direct aanpassen’ wordt, zo luidt het bericht van het Ministerie van Financiën², gewerkt aan het verbeteren van de wettelijke regels die gaan over het vaststellen van de belastingschuld. Het doel is om het huidige formeelrechtelijke heffingssysteem te moderniseren en te vereenvoudigen. De bij deze beleidsrichting onderliggende sympathieke gedachtegang om het wijzigen van vergissingen/ aanpassingen na de aanslag makkelijker te maken ligt in het verlengde van het ingetrokken wetsvoorstel “Soepel herzien”.

Zo vinden wij het moeilijk uit te leggen aan een gewone burger (IB aangifte Particulieren) dat het indienen van een vergeten bonnetje bij zijn aftrek specifieke ziektekosten afhankelijk is van het moment van indienen en dan verschillende rechtsgevolgen kan hebben:

- als nieuwe aangifte wordt ingediend voordat de oorspronkelijke aangifte is geregeld wordt oorspronkelijk aangifte overschreven;
- als nieuwe aangifte wordt ingediend binnen de bezwaartermijn van de aanslag wordt nieuwe aangifte aangemerkt als een bezwaar
- als nieuwe aangifte wordt ingediend na de bezwaartermijn wordt de nieuwe aangifte aangemerkt als een verzoek om ambtshalve vermindering.

En dat kan eenvoudiger als het gaat om geringe aanpassingen bij Particulieren, maar niet voor alle aangiften en afdrachten zoals nu het beleidsvoorstel is.

Zo is het bereik van het voorstel enorm; van de particulier die loon-inkomsten heeft en na de aanslag nog een bonnetje ziektekosten heeft gevonden, tot de multinational die bij nader inzien een ander internationaal verrekenprijsstelsel toepast of de loonopgaven van expats met terugwerkende kracht aanpast, het valt er allemaal onder. Het grote bereik is ons inziens meteen ook het zwakke punt van dit voorstel. Het is leuk voor eenvoudige aangiften, maar roept te veel gevolgen op voor gecompliceerde bedrijfsmatige aangiften. Wat te denken van de onderneming die bij de aankondiging van een boekenonderzoek alvast direct aanpassen toepast? En na het boekenonderzoek opnieuw, maar dan tegengesteld?

De motivering van het voorstel c.q. beleidsrichting is dan ook vooral geschreven vanuit het perspectief van het

Het grote bereik is ons inziens meteen ook het zwakke punt van dit voorstel. Wat te denken van de onderneming die bij de aankondiging van een boekenonderzoek alvast direct aanpassen toepast? En na het boekenonderzoek opnieuw, maar dan tegengesteld?

vergeten ziektekostenbonnetje. In de motivering ervan worden de verschillen van het voorstel/beleidsrichting t.o.v. de huidige heffingssystemen aangifte- en aanslagbelastingen onvoldoende voor het voetlicht gebracht. Herstel van een aanslag inkomstenbelasting door de inspecteur moet voldoen aan de voorwaarden voor navordering, het herstel van een formalisering loonheffing of omzetbelasting niet. Het is dan ook te ongenueanceerd om het een en ander tegenover elkaar te zetten en een zeker evenwicht te suggereren. Volstrekt onderbelicht blijft bijvoorbeeld de samenhang met suppletieverplichtingen in de Loonheffingen en die van artikel 10A AWR. Die samenhang verdient meer overweging en onderbouwing.

Een aantal gedachten is wel de moeite waard. De voorwaarde van het nieuwe feit/kwade trouw bij navordering is inderdaad wel rijp voor een modernisering. De rechtsbescherming die van deze gecodificeerde zorgvuldigheidsnorm uitgaat, stelt door de jurisprudentie van de Hoge Raad in combinatie met de uitzonderingen in artikel 12 Awr in veel gevallen niet veel meer voor. Aan de andere kant is in fraude-achtige situaties het leerstuk gecompliceerd geworden, omdat de "uitzondering kwade trouw" zich in de jurisprudentie los heeft ontwikkeld van voorwaardelijke opzet (bij boete en strafvervolgning). Het lijkt ons dat de algemene beginselen van behoorlijk bestuur deze rechtsbescherming over zouden kunnen nemen.

Deze gedachte is in lijn met het door de VHMf al op 18 november 2012 geformuleerde voorstel om voor de inkomstenbelasting en vennootschapsbelasting over te gaan op een systeem van Voldoening op aangifte (VOA). Door de ontwikkeling van de vooraf ingevulde aangifte (VIA) zou denkbaar zijn dat de Belastingdienst de verantwoordelijkheid voor de VIA-gegevens volledig overneemt en een burger dus op de juistheid daarvan mag vertrouwen. Dat maakt aangifte doen nog eenvoudiger. De burger hoeft de juistheid dan namelijk niet meer te controleren. In de praktijk wordt bovendien de controle van bijvoorbeeld de VIA-loongegevens met de loongegevens van de jaaropgave niet altijd als even zinvol ervaren.

Het overnemen door de Belastingdienst van de volledige verantwoordelijkheid voor de VIA gegevens vraagt echter, dat er een adequaat juridisch (sanctie)mechanisme komt om de verkrijging van juiste, tijdige en volledige VIA-gegevens van administratieplichtigen te waarborgen. Een dergelijk sanctiemechanisme is er momenteel niet. Daarom zou (op dit moment) een gedeelde verantwoordelijkheid tussen overheid en burger het hoogst haalbare zijn. Van de burger kan bijvoorbeeld gevergd worden onjuistheden met een zekere minimale afwijking c.q. omvang te signaleren. Kleinere onjuistheden zijn dan voor rekening van de overheid.

Over de verkorting van termijnen is ook wel wat te zeggen. Een kortere termijn voor de inspecteur om te herzien ten nadele van de belastingplichtige wordt onverkort neergezet als verbetering van rechtsbescherming. Maar is dat zo? Hoe voelt het voor de goedwillende belastingplichtige als de termijn voor herstel van de ontdoken belasting door een zwartsparder in het buitenland of ontdoken belasting via een fake-vestigingsplaats-constructie de facto aanzienlijk wordt verkort? Door het voorstel wordt de termijn in die gevallen bijna gehalveerd (verlies 12-jaarstermijn, en het effect van verlenging uitstel³). Het is voorstelbaar dat een correcte aangever zich daarmee juist minder goed beschermd voelt, want die draait uiteindelijk op voor de door de kortere termijn niet meer terug te halen belasting. Ook het voorstel om over te gaan naar VOA van de VHMf breekt op dit punt een lans voor de goedwillende belastingbetaler.

De voorwaarde voor verlenging van de hersteltermijn voor de inspecteur is onderdeel van de internetconsultatie. De

consultatie geeft aan dat in de genoemde situaties (punt 6 bij de vragen over de beleidsrichting) "geobjectieerde kenbaarheid" bij de belastingplichtige het gezamenlijke vertrekpunt is. Bij het gebruik van voorgestelde criterium "kwade trouw" merken wij op dat de inspecteur daar een (te) zware bewijslast krijgt. Grote schuld of onzorgvuldigheid voldoet namelijk niet voor dit criterium. Meer bij de tijd passend en responsiever zou het criterium "niet te goeder trouw" zijn.

Op het punt van de hersteltermijnen zou het wetsvoorstel ook op een ander punt wel iets responsiever mogen worden dan nu het geval is. Zo zou de hersteltermijn voor de inspecteur extra verlengd kunnen worden als een gebrek aan transparantie van de belastingplichtige dat rechtvaardigt. Zo haalt de Hoge Raad bijvoorbeeld in de regel een streep door de met wetsontduiking (leerstuk *fraus legis*) beoogde belastingbesparing. Desondanks blijft het kennelijk profijtelijk om de wet te ontduiken – met behulp van betekenisloze transacties – omdat het vaak lukt om die transacties en de constructie verborgen te houden in de aangifte. Een manier om dit ongewenste gedrag tegen te gaan zou kunnen zijn om de hersteltermijn voor de inspecteur bij dergelijke constructies pas in te doen gaan vanaf het moment dat de betekenisloze transacties worden ontdekt door de inspecteur. Op die manier wordt de niet-transparante wetsontduiker in een gelijke positie gebracht met de belastingplichtige die op transparante wijze de voordeligste weg zoekt.

Aan de andere kant van het spectrum zou in de gevallen waarin een bijzondere situatie dit rechtvaardigt er een extra hersteltermijn voor de burger/belastingplichtige moet bestaan bovenop de drie jaar in het voorstel. In de praktijk zijn er situaties die in een individueel geval om een langer herstel in het voordeel van een belastingplichtige vragen. De toetsing voor die gevallen zou kunnen liggen in het bestaan van een buiten de schuld van de belastingplichtige ontstane bijzondere situatie en proportionaliteit. In het verre verleden bestond voor de inspecteur ook de mogelijkheid in bijzondere gevallen langer dan vijf jaar herstel te kunnen bieden.

Een alternatieve gedachte is, om eerst voorzichtig te beginnen met wijzigingen in de beleidsrichting. Dus het idee van "direct aanpassen" (c.q. soepel herzien) wettelijk mogelijk te maken voor bepaalde feitelijke wijzigingen in de inkomstenbelasting, zoals het ziektekosten bonnetje, zonder meteen de wijze van formaliseren (voor alle aanslagen aangiftebelastingen) principieel te wijzigen. Een te ruime werkings sfeer van "Direct aanpassen" kan ook de doelstelling van de beleidsrichting, het versterken van praktische rechtsbescherming, in gevaar brengen. Zie in dit verband de WFR-bijdrage van Janneke Jansen; "Direct aanpassen: méér (praktische) rechtsbescherming voor iedereen?" (WFR 2024/156).

Een tweede stap kan zijn om naar de voorwaarden voor herstel door de inspecteur te kijken of die in de huidige systematiek vervangen kunnen worden door bescherming

op basis van de algemene beginselen.

Een volgende stap kan gelegen zijn in wettelijke aanpassingen die de termijn voor herstel responsiever maken, zowel voor de inspecteur als voor de belastingplichtige.

Door het gefaseerd te benaderen kan voorkomen worden dat de impact van wijzigingen niet geheel wordt overzien en het maatschappelijk debat onvoldoende diepgang krijgt.

Conclusie

Achter de beleidsrichting "Direct aanpassen" zit een sympathiek idee. Het is een loffelijk streven om de wettelijke regels eenvoudiger te maken en het zo eenvoudiger te maken voor particulieren om onjuistheden bij de heffing van belasting te herstellen. De Commissie Wetgeving van

de VHMf is echter van mening dat de beleidsrichting met name geschikt is om de regels voor gewone burgers te vereenvoudigen en dan nog enkel voor bepaalde categorieën van vergissingen waarmee relatief beperkte bedragen gemoeid zijn. Een "vergeten bonnetje" bij de specifieke ziektekosten heeft inderdaad geen zware (bezwaar)procedure nodig.

Voor ondernemingen ligt dit heel anders (LH, OB, Vpb, IB Winst, ROW, etc.). Zij maken vaak gebruik van gekwalificeerde adviseurs omdat het om complexere zaken gaat dan een vergeten ziektekosten bonnetje van een particulier. De Beleidsrichting kan daarom beter enkel worden gericht op bepaalde onderdelen van de Inkomstenbelasting, gekoppeld aan meer vertrouwen in de VIA.

- 1 De VHMf is de beroepsvereniging van hbo'ers en academisch gevormden bij het Ministerie van Financiën, Belastingdienst, Dienst Toeslagen en de Douane.
- 2 Zie <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/kamerstukken/2024/04/03/start-pre-consultatie-direct-aanpassen>
- 3 Standaard beconuiststel is 14 maanden, terwijl de inlevertermijn voor vennootschappen al 5 maanden is. Kortom 19 maanden na afloop boekjaar. De termijn waarbinnen de aanslag dan mag worden opgelegd (drie jaar na afloop boekjaar +gevraagd en verleend uitsel) is dan langer dan de termijn om nog na te vorderen (drie jaar na boekjaar). Dit kan betekenen dat als de inspecteur aan het eind van de termijn komt en er nog steeds onduidelijkheid is over de juistheid en volledigheid van de aangifte dat hij niets anders kan doen dan de aanslag "ter behoud van rechten" voor een te hoog bedrag opleggen. Dat zou geen verbetering voor belastingplichtigen zijn.

Einde bestuursfunctie en voorgenomen wijziging van penningmeesterschap VHMf

Namens het bestuur kan ik meedelen dat de VHMf een nieuwe penningmeester heeft gevonden. Met jullie goedkeuring zal **Karen Kuipers** met ingang van de ALV van 17 april formeel benoemd worden. Vanaf 1 januari 2025 zal zij alle werkzaamheden, inclusief het beheer van het emailadres penningmeester@vhmf.nl, overnemen.

Wij zijn heel blij dat Karen deze taak op zich wil nemen. Zij loopt nu al enige tijd mee in het bestuur, en de samenwerking gaat erg goed. De komst van onze nieuwe penningmeester heeft tot gevolg dat ik uitvoering kan geven aan mijn voornemen om te stoppen, ook als lid van het bestuur. Dat zal ik dan ook doen per de aankomend ALV. Hiermee kan ik het verenigingsjaar 2024 nog financieel goed afronden.

Hiermee sluit ik een periode van 10 jaar bestuurslidmaatschap af. Bij mijn laatste herbenoeming heb ik aangegeven dat ik van mening ben dat het tijd is voor een generatiewissel. De jongere leden moeten het reilen en zeilen van de VHMf gaan overnemen. Het is goed dat dit nu begint, niet alleen in het bestuur maar ook daarbuiten. Ik zie gelukkig steeds meer jongere leden taken overnemen.

Vanuit de gedachte dat het beter is om een uur te vroeg dan een minuut te laat te stoppen, is dit voor mij ook de start om andere taken en verantwoordelijkheden, zoals in het Departementaal Georganiseerd Overleg en als uw cao-onderhandelaar, in de aankomende periode af te gaan bouwen. Ik heb nog geen idee wanneer precies; in ieder geval zodra ik merk dat een nieuwe generatie dit oppakt.

Ik hoop u allemaal op donderdag 17 april 2025 te zien.

Dennis Baegen

Thijs Hellegers is voormalig lid van de symposiumcommissie

Thijs Hellegers

Rechtsstatelijkheid tot de vierde macht

Het valt mij zwaar de overheid nog te zien als betrouwbaar. Neem het bericht dat de NVWA al twee jaar wist dat Zeeuwse buffels teveel PFAS bevatten, maar niet ingreep (NRC 2 november 2024). De NVWA zegt de zorgen te begrijpen, "maar PFAS heeft geen directe gevolgen voor gezondheid". Toen diezelfde NVWA datzelfde een aantal jaren geleden zei over met fipronil besmette eieren was het land te klein. Het gaat mij niet om de gevaren van PFAS of fipronil voor de gezondheid, maar over het gegeven dat een overheidsinstantie om voor mij onduidelijke redenen besluit niet te handhaven. Dat patroon zien we ook bij het toezicht op vervuilende industrieën of bij gezondheidsrisico's van het gebruik van pesticiden in de landbouw. Die worden stelselmatig gebagatelliseerd, ondanks sterke aanwijzingen voor het tegendeel.

Ik snap best dat bewindslieden de werkelijkheid graag naar hun hand zetten, maar tegelijkertijd ontstaat het beeld dat ambtenaren hier bereidwillig aan meewerken. En als dan eens uitlekt dat een overheidsinstantie weigert in te grijpen doordat onderzoeksjournalisten zich niet met een kluitje in het riet laten sturen, dan is de betrokken minister toevallig juist over deze casus niet geïnformeerd.

In het geval van de 'ervaren' asielcrisis lukte het de Tweede Kamer de (uiterst kritische) ambtelijke adviezen over de juridische houdbaarheid van de voorgenomen maatregelen boven water te krijgen, maar dat lijkt een uitzondering.

Ik kan me indenken dat ambtenaren vaak met kromme tenen luisteren naar het gegoochel van hun bewindspersoon met de feiten. Wat ik mij dan afvraag is tot op welke hoogte je bereid bent mee te bewegen met de politieke wensen van minister of staatssecretaris. Wanneer trek je een streep en zeg je eerlijk dat bepaalde dingen niet verenigbaar zijn met jouw ambtelijke professionaliteit en jouw opvatting van rechtsstatelijkheid?

Hoe kom ik hier eigenlijk op? Sinds het aantreden van het huidige kabinet is de behoefte aan een vierde macht naast wetgeving, uitvoering en rechterlijke macht flink toegenomen. De politici van de coalitie jagen hun eigen doelen na zonder zich te bekommeren om rechtsstatelijkheid, terwijl de oppositie tandenknarsend toekijkt. Clubs als Urgenda of Mobilisation for the environment hebben er een dagtaak aan via de rechter de regering te herinneren aan afspraken en verplichtingen. Dan helpt het enorm als ambtenaren aan de voorkant van de besluitvorming oog hebben voor rechtsstatelijkheid, als zij de discussie daarover met elkaar voeren en samen bepalen waar de grenzen daarvan liggen. Het lijkt me ook bij uitstek een onderwerp voor ondernemingsraden en vakbonden om hierover het gesprek met de dienstleiding aan te gaan.

En naar buiten toe? Op LinkedIn zie ik met enige regelmaat zeer lezenswaardige en tevens prima leesbare stukjes van de voorzitter van de kennisgroep invordering & civiel recht bij de Belastingdienst over kwesties die op zijn vakgebied spelen. Het leuke is dat allerlei mensen daarop reageren en zo de discussie naar een hoger niveau tillen. Aanvankelijk was ik enigszins bevreesd dat hij snel door 'hogerhand' zou worden teruggefloten omdat hij uit het gesloten bastion van de Belastingdienst naar buiten treedt, maar dat gebeurt niet. Gelukkig maar, want ik denk dat het goed zou zijn als meer collega's zijn voorbeeld zouden volgen. Geen gortdroge, ellenlange juridische betogen, maar in kort bestek uitleggen hoe de Belastingdienst over een bepaald onderwerp denkt en waarom voor een bepaalde lijn is gekozen. En ja, je mag best eens toegeven dat ook de dienst soms steken laat vallen. Op die manier komt het belastinggebeuren tot leven en kunnen gewone mensen snappen hoe het werkt en waarom bepaalde zaken wél worden aangepakt en andere niet. Warm aanbevolen!

Einde handhavingsmoratorium DBA, een beschouwing

door Theo Kaspers

Een overzichtelijke en verdiepende beschouwing van gepensioneerd accountant Theo Kaspers, die uitkeringen verstrekt heeft bij voorgangers van het UWV en ruim 30 jaar looncontroles, fraude-, faillissements- en aansprakelijkheidsonderzoeken verrichtte.

Historie

In 1901 werd de Ongevallenwet ingevoerd, de eerste verzekering voor werknemers. En voorloper van de WAO/WIA. Sindsdien hebben de sociale verzekeringen voor werknemers zich ontwikkeld.

Het begrip werknemer (in dienstbetrekking [db]) is zorgvuldig in de wetgevingen verwerkt:

- Arbeidsovereenkomst in het Burgerlijk wetboek¹
- De individuele sociale verzekeringswetten (voor arbeidsongeschiktheid, werkloosheid en ziekte)
- De Wet op de loonbelasting en ZVW

Kenmerken van de Arbeidsovereenkomst zijn dat er als volgt gewerkt wordt:

1. Persoonlijk
2. Gedurende zekere tijd
3. Waarbij gezag mogelijk is
4. En de betaling voor de arbeid als loon kwalificeert.

Als deze feiten zich voordoen is er sprake van verzekeringsplicht ([vzp] van rechtswege) bij het UWV. En de verplichting voor de werkgever om loonheffing in te houden en loonheffingen via de aangifte af te dragen.

Daarom inde en controleerde het UWV t/m 2005 zelfstandig de juistheid, tijdigheid en volledigheid van de daarvoor verschuldigde premies en loonheffing. Dat controleproces fuseerde per 1 januari 2006² met dat van de Belastingdienst. (Het UWV verrichtte overigens aanzienlijk méér looncontroles dan de Belastingdienst).

Arbeidsmarkt

De arbeidsmarkt heeft zich ontwikkeld.

Transitievergoeding en invoering van de tweejarige loon-doorbetalingsverplichting bij ziekte leidden tot minder vaste – voor onbepaalde tijd – en veel meer flexibele/tijdelijke arbeidsovereenkomsten.

Toen de Europese grenzen voor arbeid open gingen verwachtte de regering niet meer dan 120.000 arbeidsmigranten. Inmiddels zijn het er geschat 800.000³ en vormen ze een wezenlijk bestanddeel van de markt.

Mensen van buiten de EU kunnen hier werken via de A3-regeling en in de gedaante van ondernemer.

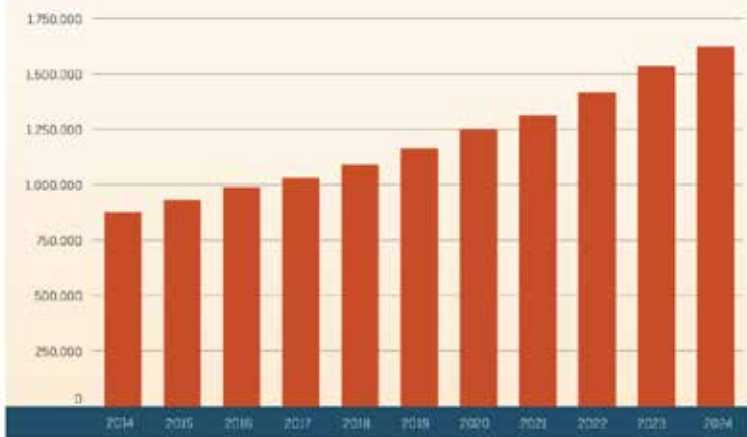

Het zoeken en vinden en het verhuren, uitlenen of ter beschikking stellen van arbeiders heeft een commerciële vlucht genomen. Dat heeft geleid tot beursgenoteerde uitleners/uitzenders. Maar ook tot een vertienvoudiging van het aantal uitleners: van 1.400 eind jaren negentig (vergunningplicht), tot mogelijk 14.000 tot 19.000 als de certificeringsplicht (wetsontwerp Wtta⁴) volgens plan door SZW in 2026 wordt ingevoerd. Arbeidsuitbuiting is op de kaart komen te staan.

In de jaren 60 heeft het ook geleid tot antimisbruikwetgeving, o.a. de inlenersaansprakelijkheid. In de jaren 80 uitgebreid met de wet keten- (Wka) en bestuurdersaansprakelijkheid. Geregeld in de Invorderingswet, dus de Ontvanger heeft ook een rol.

Arbeidsmigranten vormen een aanzienlijke groep in het bredere asiel- en migratievraagstuk.

Ontwikkeling totaal aantal zzp'ers 2014 - 2024 (stand per 1/1)

Bron: Handelsregister KVK

Door overheid is nagelaten om duidelijke kaders aan te geven voor de vele overige vormen van arbeidsrelaties. Het ontbreekt al ruim 100 jaar aan duidelijke grenzen.

Bij het duiden van arbeidsrelaties is er dus een groot grijs gebied ontstaan. Dat grote grijs gebied heeft op de arbeidsmarkt allerlei economische ontwikkelingen en dus nog meer varianten opgeleverd. Dat reguleren en toetsing van gedaanten en vooral keuzes leidt natuurlijk tot weerstand.

Volgens CBS en Handelsregister zijn er inmiddels 1,6 mln. zzp'ers (daar vallen overigens ook de ondernemingen zonder activiteit of parttime-activiteiten onder). Daarmee staan we Europees op de 5e plek.

In het Burgerlijk wetboek zijn de volgende twee begrippen te vinden:

- 'Aanneming van werk' BW 7:750
- 'Overeenkomst van opdracht' BW 7:400

De meest gebruikte gedaante, de 'overeenkomst van opdracht' kan zich alleen manifesteren als de arbeidsrelatie niet als 'arbeidsovereenkomst' of 'aanneming van werk' wordt gekwalificeerd. Ook hier gaat de werkelijkheid voor de schijn.

De redenering 'Ik ben zzp'er want ik wil geen werknemer zijn en ik factureer' wordt vaak gebruikt om de status-quo te duiden en behouden.

VAR (Verklaring ArbeidsRelatie)

Die arbeidsmarktontwikkelingen veroorzaakten toen al veel discussie en daarom is in 2001 de verklaring arbeidsrelatie (VAR) ingevoerd. Een van de vier VAR-verklaringen gaf duidelijkheid over het ondernemer-zijn. Daardoor was de betaler voor de arbeid beschermd tegen loonheffingenrisico's. En de werkende leverde in ruil voor die bescherming het recht op uitkering in. Een faire ruil.

Terugblik: De VAR was bedoeld als aspirine/paracetamol tegen de hoofdpijn over de vraag wel/niet ondernemer of dienstbetrekking? Ik vermoed dat de VAR per saldo als viagra fungeerde.

Op de arbeidsmarkt waren allerlei allianties ontstaan, die per saldo geen verandering wilden, tenzij de overheid ten eerste het grijs gebied voldoende verduidelijkte en ten tweede er geen financiële schade ontstond.

Er is sedert jaar 2001 veel onderzocht en overlegd, doch dat leidde niet tot een compromis. Per mei 2016 trok de overheid de stekker uit de VAR(-bescherming).

De wet DBA (Deregulering Beoordeling Arbeidsrelaties) regelde dat. En probeerde het grijs gebied wat te verduidelijken.

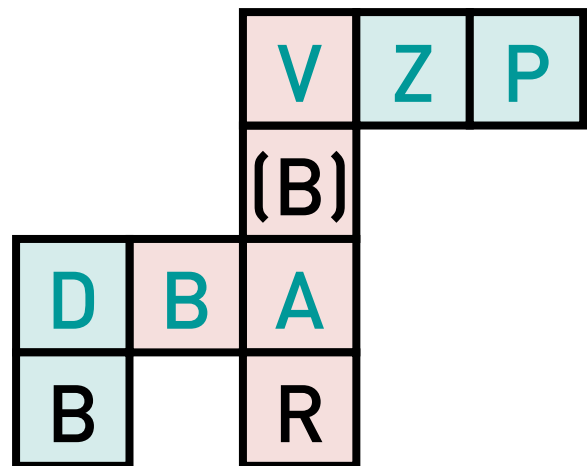
DBA-handhavingsmoratorium en handhaving

Omdat dat verduidelijken door de context en het tegengas niet echt slaagde besloot de overheid tot een DBA-handhavingsmoratorium: 'we stoppen even met handhaven, tenzij kwaadwillend'. 'En we zoeken oplossingen.'

Het ontbreken van regulerende wetgeving gecombineerd met niet-handhaven vergrootte vermoedelijk de wildgroei. Aan die wildgroei en de impasse komen per 1 januari 2025, na 104 maanden, een begin van einde.

Dat lijkt de markt wakker te schudden. Nu bagatelliseren, 'ja-maren', ontkennen, politici beïnvloeden en 'nee-zeggen' niet meer werkt, wordt de markt zich bewust van de verantwoordelijkheid voor de naheffingenrisico's en treden er veranderingen op. Men wordt zich risicobewuster en aarzelt bij nieuwe arbeidsrelaties. Opdrachten worden niet verlengd of zelfstandigen worden uitgesloten bij vacatures en aanbestedingen. Immers elke inhurende organisatie kan in principe bezoek van de fiscus verwachten.

Het schillenmodel van de controleaanpak Belastingdienst krijgt hierdoor vermoedelijk meer aandacht en respect.

Complexiteit

De omvang en impact van dit deel van de arbeidsmarkt en dus ook de wildgroei, alsmede de verdeling over

- vier rechtsgebieden;
  - vier Ministeries (Econ. Zkn, Fin., SZW & VWS); en
  - verschillende uitvoeringsorganen (Belastingdienst, UWV, pensioenverzekeraars en Arbeidsinspectie);
  - verschillende juridische wegen (bij het UWV volgt na de rechtbank de Centrale Raad van Beroep)
- staan een snelle transparante oplossing waarschijnlijk in de weg.

Er zijn ook best wel veel belangenbehartigers van de zzp-belangen. Waaronder FNV Zelfstandigen, een grote belangenbehartiger voor zzp'ers in Nederland, met ruim 30.000 leden in diverse sectoren. Ook bij beursgenoteerde uitleners kun je zzp'ers inhuren.

Verwonderlijk is dat er in 2023 ongeveer 1.000 potentiële schijnzelfstandige zzp'ers bij het Ministerie van Financiën/Belastingdienstconcern werken, waarvan 75% bij de Uitvoeringsorganisatie Herstel Toeslagen (UHT).

De Algemene Rekenkamer had daar bij het onderzoek naar de verantwoording over jaar 2022 al voor gewaarschuwd⁵. Naar verluidt wordt er hard gewerkt om de situaties van schijnzelfstandigheid binnen het Belastingdienst-concern op te lossen.

Opmerkelijk is ook het grootschalige gebruik van schijnconstructies/windowdressing, emoties, vage termen op facturen als 'contracting', 'broker', 'inhuur op uurbasis', 'bemiddeling' en het feitelijk negeren van de bedoeling van eerdergenoemde bepalingen van het Burgerlijk wetboek.

In *Het Financieele Dagblad* is zelfs een beslisboom voor het herkwalificatieproces gepubliceerd.

Gelukkig hebben we de trias politica. Geconcludeerd kan worden dat de wetgever de inhoudelijke behandeling van het onderscheid tussen (fictief) 'werknemerschap' en alle 'overige arbeidsrelaties' sedert tenminste 2001 - de invoering van de VAR - steeds weer voor zich uit geschoven heeft. De jurisprudentie van de Hoge Raad geeft wat guidance:

1. 1997 Groen/Schoevers
2. 2020 BW 7:610 bedoeling partijen
3. 2023 Deliveroo: dienstbetrekking
4. 2024 okt: AG advies over Uber⁶.

Ook interessant is een rechtbankuitspraak van een zzp'er op de intensive care die ruim € 21.000/mnd. mocht factureren, doch na een arbeidsgeschil op straat kwam te staan en toen tot inkeer kwam. De zzp'er vorderde en kreeg o.g.v. het Deliveroo-arrest loondoorbetaling toegewezen. Het Cao-loon bedroeg ongeveer € 4.000/mnd.

Wat gebeurt er als je je tuin lang niet onderhoudt?

Onderhoud

Wildgroei

Belang

- De overheid verwacht volgens de miljoenennota in 2025 € 425 mld. te innen. De loonheffingen daarin bedragen ongeveer € 245 mld., dus ongeveer 58%.
- Het risico op schijnzelfstandigheid bedroeg in 2010 ongeveer 30%. En lijkt niet afgenomen.
- De Tweede Kamer heeft in september een motie aangenomen om de BD prioriteit te laten geven aan gedwongen

zelfstandigheid, onderbetaling, evidente schijnzelfstandigen en arbeidsmigratieconstructies.

Bij een uurloon van €50 kan het naheffingenrisico 42% loonheffingen en 21% pensioenpremie bedragen.

Bij een uurloon van €150 kan het naheffingenrisico 48% loonheffingen en 11% pensioenpremie bedragen.

NB Nageheven, niet-verhaalde loonheffing, kan ook weer een loonheffingenrisico vormen.

De verplichte pensioenpremie kan worden nageheven als een ontdekte schijnzelfstandige alsnog verplicht in de Polisadministratie van het UWV wordt opgenomen. En dat kan weer ook gevolgen hebben voor een verplichting op grond van een (verplichte) Cao.

Dat inzicht leidt in verschillende branches tot zeer leerzame initiatieven en tot een brochure van de rijksoverheid⁷, checklists, een fiscaal kompas, handreikingen, branchegerichte uitleg, webmodules, tips, vragenlijsten, whitepapers, afwegingskaders en dergelijke.

Ook de Belastingdienst timmert in deze aan de weg met o.a. publicatie van een beoordelingskader en handhavingplan. En informatieverstrekking aan de koepels in deze markt. Dat leidt tot bewustwording en laat betrokkenen door de bomen het bos en de context zien.

Hoe nu verder?

Tot slot enkele waarnemingen.

- Vrijelijke Opting-out uit de verzekeringsplicht is in ons sociale bestel nog geen optie.
- De vaak ontbrekende kostbare verzekering tegen arbeidsongeschiktheid bij zzp'ers vormt een maatschappelijk risico bij dit cijferbeeld.
- De vaak ontbrekende en niet verplichte tweede pensioenpeiler - eerste is de AOW - vormt op termijn een maatschappelijk risico voor de kosten van de participatiewet.

Modelovereenkomsten vormden een tussenoplossing, maar die bieden alleen zekerheid voor zover de theorie gelijk is aan de realiteit. Vanaf 6 september 2024 worden er geen nieuwe modelovereenkomsten gesloten. De oude zijn geldig tot het einde van de afspraak.

De arbeidsmarkt is in beweging. Ziekenhuizen zetten de zzp-inkoop stop. Het Kabinet wil bij de Rijksoverheid 81% minder inhuur van personeel niet in loondienst. Er zijn presentaties. De Belastingdienst gaf 14 november webinars voor zzp'ers en betalers voor zzp-arbeid. Op de websites van Belastingdienst, Rijksoverheid en SZW zijn hulpmiddelen te vinden.

De wetgever lijkt dus aan zet. Er is het Wetsontwerp VBAR van MinSZW dat mikt op jaar 2026.

VBAR staat voor Verduidelijking Beoordeling Arbeidsrelaties en Rechtsvermoeden. Het wordt dus een verduidelijking, geen wezenlijke verandering.

Blik van buiten op de Belastingdienst

Er zijn 80 extra DBA-medewerkers aangetrokken. Hebben

de loonheffingen bij de Belastingdienst voldoende aandacht gekregen? Zijn de schatkist- en arbeidsmarktrisico's van schijnzelfstandigheid voldoende onderkend?

De demografische ontwikkeling en de bezuinigingen op professionals in dit belangrijke middel hebben vermoedelijk gevolgen voor het aantal actuele bekwame veldtoetsers, het aantal en de diepgang van onderzoeken en de bezwaar- en beroeps capaciteit.

Als ik het goed begrepen heb kunnen adviseurs preventieve maatregelen soms niet 'verkopen' omdat de potentiële afnemer ervan grofstoffelijk redeneert: 'het risico op fiscale ontdekking of aansprakelijkstelling lijkt me zo beperkt dat...'

Verantwoordelijkheid

De Belastingdienst heeft de deelnemers aan het Becon-overleg - NBA, NOAB, NOB, RB en SRA - in juni 2024 nader geïnformeerd.

Geduid is daarbij het belang van betrokkenheid van de Fiscale Dienstverleners (FD). Zij zijn een belangrijke schakel in de verbinding met zowel opdrachtgevers en werkenden.

Bij de grootste – en gelet op hun bestaansgrond misschien wel belangrijkste – groep, de beroepsorganisatie van accountants (NBA), heeft dat bij het schrijven van dit stuk

geleid tot aandacht van enkele minuten in een help-webinar⁸. Er zijn op hun website nog geen links naar bijvoorbeeld benodigde hulpmiddelen te vinden.

Uitdaging

Die FD'ers staan samen met de Belastingdienst voor een capaciteits- én samenwerkingsuitdaging. Immers het probleem is omvangrijk en de risico's zijn hoog omdat er over vijf jaar hoge bedragen per schijnzelfstandige kunnen worden nageheven bij de inhoudingsplichtige.

Voorts geldt voor de FD's dat inhoudelijke kennis voor a) de signalering op grond van data bij 'administratie en audit' zit;

b) de inhoudelijke kennis voor een arbeidsverhouding-beoordeling veelal bij 'fiscal', 'legal' (arbeids- en sociaal verzekeringsrecht) en bij deskundige HR- en P&O-medewerkers en loonadministratie-medewerkers te vinden zal zijn.

Toekomst-perceptief

Ik acht het niet uitgesloten dat integer onderhoud van het 'DBA-tuintje' met (mogelijke schijn-) zelfstandigen, resulterende in een zorgvuldig pleitbaar standpunt⁹ veel toekomstige schade kan beperken of voorkomen.

¹ BW 7:610

² Wet administratieve lastenverlichting en vereenvoudiging in sociale verzekeringswetten (Walvis)

³ In 2020 verscheen het 2e advies van het Aanjaagteam Bescherming Arbeidsmigranten onder leiding van Emile Roemer: 'Arbeidsmigranten, geen tweedegrads burgers'. Met vijftig concrete maatregelen om uitbuiting tegen te gaan,

⁴ Wtta = Wetsvoorstel Wet toelating terbeschikkingstelling van arbeidskrachten.

⁵ Algemene Rekenkamer, verantwoordingsonderzoeken over jaarverslagen MinFin van jaren 2022 en 2023 en beantwoording van vragen Tweede Kamer door staatssecretaris Idsinga sept 2024.

⁶ Advies AG aan Hoge Raad n.a.v. prejudiciële vragen over de beoordeling van de werkrelaties van Uber-chauffeurs - Hoge Raad

⁷ Zzp ja of nee?

⁸ NBA Helpt Webinar: Updates Wet- en Regelgeving

⁹ Ex-collega Marion Kors is op dit onderwerp gepromoveerd, waarna de HR binnen enkele maanden naar haar dissertatie verwees. 166562.pdf

Nieuwe leden

Dhr. J. van Mameren

Dhr. R. Rijnen

Dhr. J.P. Koopmans

Mevr. E.M. Maas

Dhr. D.S. van Brakel

Mevr. H.J. Brouwer

Dhr. H.B.E. Schumacher

Dhr. O.L. Soons

Dhr. B.P.P. Vos

Dhr. J.P. Kool

Dhr. Mevr. W.A. Hussain

Mevr. S. Derks

Mevr. S. van den Elst

Mevr. V.J. Kemna

Mevr. M.M.L. Niehoff-Kleizen

Dhr. P.H.J.H. Kleijnen

Dhr. S.J.F. Joosten

Mevr. C.A.J. Schoutrop

Mevr. S.E. Plantinga-Rozeboom

Mevr. Butzelaar

Naar postactief

dhr. H.G. Lammers

mevr. A.J.M. Renne

dhr. C kranendonk

dhr. M.M.H. Zinken

mevr. M.L.M. Wassenaar

dhr. J. Tuinhof

dhr. J.H. Kooij

VOA: direct toepassen?

Bijdrage Jurjen Glazenburg, voorzitter van de VHMF, voor de RB-dag op 11 oktober 2024 te Utrecht

De keuze van de wetgever tussen een aangiftebelasting en een aanslagbelasting is een keuze over wie verantwoordelijk is voor een juiste aangifte. Voor de VHMF is die keuze duidelijk: verantwoordelijk voor de juiste aangifte zijn de burgers en bedrijven -belastingplichtigen zo u wilt. In het vervolg van deze bijdrage zal ik nog enige nuance aanbrengen in dit standpunt, maar dit is voor de VHMF wel het principe. De VHMF pleit daarom al lang voor een systeem van Voldoening op aangifte, oftewel VOA. Ik licht dit hierna toe. Tevens besteed ik aandacht aan de Beleidsrichting Direct aanpassen, waarover onze Commissie Wetgeving juist deze week een advies heeft uitgebracht onder de naam "Direct aanpassen of toch nog even nadenken?"

De VHMF

Voor ik hier verder op in ga, zal ik eerst de VHMF bij u introduceren. Ik heb de eer om, naast mijn baan als belastinginspecteur, voorzitter van de VHMF te mogen zijn. De VHMF is de beroepsvereniging van hbo'ers en academisch gevormden bij het Ministerie van Financiën - en dus ook bij de uitvoerende diensten: de Belastingdienst, de Douane en de Dienst Toeslagen. Vorig jaar vierden we het 150-jarig bestaan van onze vereniging. De VHMF is een prettige mix tussen een vakbond en een vakvereniging en richt zich op de "drie V's": Vertegenwoordiging, Verbinding en Vaktechniek. Dat laatste punt heeft geleid tot mijn uitnodiging hier. Ik spreek hier dan ook nadrukkelijk als voorzitter van de beroepsvereniging.

Voldoening op aangifte

Ook voor de rechtsvoorgangers van de VHMF was VOA al een speerpunt. Zo stelde mijn voorganger Van Lanschot Hubrechts, voorzitter van de Vereniging van Inspecteurs van 's Rijks Belastingen, volgens het Utrechts Nieuwsblad in 1962¹: "Wij vragen ons af of niet zal moeten worden overgestapt op een systeem van heffing, waarbij de berekening en de afdracht van de inkomsten-, vermogens-, en vennootschapsbelasting aan de belastingplichtige wordt overgelaten met een steekproefsgewijze controle achteraf". Hij verwijst daarbij naar de incometax in de V.S. Ook andere kranten maken melding van zijn opmerking.

In 1964 verscheen, zo kan ik achterhalen, al een rapport "Afdracht op aangifte" – de oude term voor wat we nu VOA noemen. Ook in de 1995 en in 2012 verschenen rapporten van de VHMF waarin VOA voor de Inkomsten- en Vennootschapsbelasting werd voorgesteld.

Het rapport uit 2012, onder de naam "Belastingen anders: voldoening op aangifte"², beschrijft het huidige heffingssysteem, aanslagbelasting, voor de IB en Vpb als volgt³: "Het huidige heffingssysteem voor IB en Vpb gaat uit van een alwetende inspecteur, die elke aangifte beoordeelt en vervolgens een aanslag oplegt."

Gekscherend heb ik de aanslag, gezien het voorgaande, ook wel eens het "stempeltje van de juf op de aangifte" genoemd.

Het stuk vervolgt: "De inspecteur (de overheid) is daarmee verantwoordelijk voor de opgelegde aanslag, die hij slechts in uitzonderlijke situaties (nieuw feit etc.) kan herzien. Belasting kan echter al heel lang niet meer op deze wijze worden geheven. Het aantal aangiften is de afgelopen jaren geëxplodeerd. Al tientallen jaren worden niet alle aangiften meer gecontroleerd. Gevoegd bij de krimpende capaciteit van de Belastingdienst wordt een verantwoorde controle door middel van risicoselectie en steekproeven steeds moeilijker. Dit systeem dient te worden vervangen door een systeem van voldoening op aangifte (VOA), met controles achteraf. Bovendien leidt de moderne gedachte over de verhouding tussen overheid en burgers en ondernemingen naar het idee dat naleving van belastingwetten en -regels kan worden bevorderd door de belastingplichtige meer eigen verantwoordelijkheid te geven."

"De VHMF stelt dat het dan niet meer dan logisch is om de verantwoordelijkheid voor de aangifte ook juridisch volledig bij burgers en bedrijven te leggen. Voor burgers zijn de site van de Belastingdienst en het aangifteprogramma van zodanige kwaliteit dat deze stap naar voldoening op aangifte binnen een paar jaar kan worden gemaakt. Ondernemingen kunnen gebruik maken van het Handboek Ondernemen en hebben in ruime mate toegang tot vooroverleg en informatie op internet. Daarnaast kan men natuurlijk gebruik maken van een enorm netwerk van adviseurs. Omdat de verantwoordelijkheid voor de juistheid van de aanslag niet meer bij de fiscus ligt, maar bij de burgers en ondernemingen, kan het verticale toezicht worden versterkt. Immers, in dit nieuwe systeem vervallen de onderzoeksplicht van de inspecteur, papieren aanslagen en uitnodigingen, veel bezwaren, invorderingsacties en statusvragen. Het geld en de vrijkomende capaciteit kunnen worden ingezet ter versterking van het toezicht en de invordering. Het werken in de actualiteit, door vooroverleg, dienstverlening en gedragsbeïnvloeding, blijft volledig overeind. Hetzelfde geldt uiteraard voor het horizontale toezicht bij grote bedrijven."

Gekscherend heb ik de aanslag, gezien het voorgaande, ook wel eens het "stempeltje van de juf op de aangifte" genoemd.

Een greep uit de voorstellen:

Iedere burger cq. elke onderneming doet aangifte via een persoonlijk domein, waarin de vooringevulde gegevens kunnen worden gecorrigeerd of aangevuld. De persoonlijke belastinggeschiedenis en de actuele stand van zaken is te raadplegen in het persoonlijk domein.

Er worden geen brieven en beschikkingen meer te verstuurd: belastingplichtige rekent zelf via het aangifteprogramma uit wat er na de voorlopige aanslag of voorlopige teruggaaf nog moet worden ontvangen of betaald, waarbij direct kan worden doorgelinkt naar iDeal. Niet betaald = geen aangifte gedaan.

"Burgers en ondernemingen hebben het recht en de plicht om de aangifte te herzien tot één jaar na 1 juni. Om bij het invullen van de aangifte interpretatieproblemen voor te zijn moeten er zo weinig mogelijk open normen in de IB en Vpb vóórkomen.

Bij controle mag de fiscus het aangiftejaar en nog twee jaar daarvoor corrigeren. Bij verwijtbaarheid mag de fiscus het aangiftejaar en nog zeven jaar daarvoor corrigeren. Het

wordt hoog tijd dat de goedwillende belastingbetaler beter beschermd wordt tegen de slechtwillende, die al jaren niet de vereiste belasting betaalt.

Er moet geïnvesteerd worden in poortselectie: het systeem signaleert grote onwaarschijnlijkheden (inconsistentie, onverklaarbare afwijkingen van de vooringevulde comfort-informatie). Het indienen van een aangifte is dan slechts mogelijk nadat de burger contact heeft opgenomen met de Belastingdienst. Dit voorkomt systeemfraude (de Belastingdienst als pinautomaat).

Voordelen van zo'n stelsel zijn een te verwachten afname van het aantal bezwaarschriften: bezwaren die worden veroorzaakt door fouten van belastingplichtigen of de Belastingdienst komen niet meer voor. Het aantal ambtshalve aanslagen zal drastisch verminderen en daarmee ook de bezwaren daartegen. De Belastingdienst krijgt alleen nog bezwaren tegen correcties en slechts in uitzonderlijke gevallen nog tegen ambtshalve aanslagen. Hiermee wordt het aantal bezwaarschriften teruggebracht met misschien wel 80%.

Er zijn geen selectiesystemen meer voor selectie achteraf; er is enkel nog selectie achteraf op basis van fraudesignalen. De ontwikkeling en het onderhoud van de huidige selectiesystemen vergt veel tijd en geld. Controle van aangiften hoeft dan niet meer risicogericht te worden

opgepakt, maar kan op basis van een voldoende omvangrijke steekproef."

Logischerwijs is het denken over VOA en de verdeling van de verantwoordelijkheid voor een juiste aangifte bij de VHMf in 2012 niet gestopt. Zeker voor de Inkomstenbelasting dient ook, meer dan de opstellers van het rapport in 2012 dachten, rekening te worden gehouden met het "doenvermogen" van burgers. Bij de verdeling van de verantwoordelijkheid voor een juiste aangifte past het dat die verantwoordelijkheid vooral geldt voor de punten waarvan burgers en ondernemers wél kennis hebben en de Belastingdienst niet. De overheid kan meer dan voorheen haar verantwoordelijkheid nemen voor de VIA-gegevens, maar voor de zaken die de Belastingdienst niet van anderen krijgt is belastingplichtige zelf verantwoordelijk. En kan hij dus een naheffing krijgen als hij zijn aangifte niet goed invult.

Om een systeem van VOA te laten slagen én om aan te sluiten bij dat doenvermogen is een vérgaande vereenvoudiging van met name de wet IB noodzakelijk. Kan werkelijk iedereen die een aangifte IB krijgt zijn hypotheekrenteaftrek berekenen? Waarom wordt bijvoorbeeld de giftenaftrek niet gedefiscaliseerd? Waarom hebben we nog een 500 km-regel in de bijtelling voor de auto van de zaak? Waarom moeten kleine ondernemers nog een administratie voeren?

De VHMf vraagt al zeker sinds 1962 aandacht voor VOA

De VHMf heeft in 2021 een manifest⁴ uitgebracht waarin wordt geconstateerd dat overheid, en daarmee ook de Belastingdienst, teveel burgers “raakt”.

De invoering van VOA en de daarmee gepaard gaande vereenvoudiging van de wet IB zorgen er niet alleen voor dat de burgers die nog wel een aangifte krijgen deze ook zelf kunnen doen, maar ook dat de taak van de Belastingdienst eenvoudiger wordt. De Belastingdienst heeft immers over 2023 9,2 miljoen aangiften Inkomstenbelasting verzonden⁵, maar er is minder tijd voor controle van aangiften⁶.

Met een systeem van Voldoening op aangifte worden dus niet alleen de verantwoordelijkheid voor de juiste aangifte goed verdeeld en de opgave voor de Belastingdienst vereenvoudigd. Door de voor VOA nodige vereenvoudiging van het belastingstelsel wordt beter aangesloten bij het doenvermogen van burgers – waarvan er ook nog eens veel minder aangifte Inkomstenbelasting moeten doen. Vier vliegen in één klap!

Direct aanpassen

Begin april heeft toenmalig Staatssecretaris Van Rijn (Fiscaliteit en Belastingdienst) de Tweede Kamer geïnformeerd over het verdere onderzoek naar de Beleidsrichting direct aanpassen. Onder de noemer ‘direct aanpassen’ wordt, zo luidt het bericht van het Ministerie van Financiën⁷, gewerkt aan het verbeteren van de wettelijke regels die gaan over het vaststellen van de belastingschuld. Het doel is om het huidige formeelrechtelijke heffingssysteem te moderniseren en te vereenvoudigen.

Deze week verscheen het advies van de Commissie Wetgeving van de VHMf over dit voorstel, onder de titel “Direct aanpassen of toch nog even nadenken?”. Het advies is te vinden op onze website: vhmf.nl.

De Commissie vindt het onderliggende doel van de beleidsrichting, het wijzigen van vergissingen cq. het mogelijk maken van aanpassingen na de aanslag makkelijker te maken, sympathiek, maar zet vraagtekens bij het bereik van het voorstel.

Het bereik van het voorstel is enorm: “van de particulier die loon-inkomsten heeft en na de aanslag nog een bonnetje ziektekosten heeft gevonden, tot de multinational die bij nader inzien een ander internationaal verrekenprijsstelsel toepast of de loonopgaven van expats met terugwerkende kracht aanpast, het valt er allemaal onder. Het grote bereik is ons inziens meteen ook het zwakke punt van dit voorstel. Het is leuk voor eenvoudige aangiften, maar roept te veel gevolgen op voor gecompliceerde bedrijfsmatige aangiften. Wat te denken van de onderneming die bij de aankondiging van een boekenonderzoek alvast direct aanpassen toepast? En na het boekenonderzoek opnieuw, maar dan tegengesteld?”, zo stelt de commissie.

De motivering van het voorstel wordt voornamelijk gezocht in de Inkomstenbelasting. De gevolgen voor Omzetbelasting een Loonheffingen, bijvoorbeeld blijft bijvoorbeeld de samenhang met suppletieverplichtingen in de Loonheffingen, blijven onderbelicht.

Positief is de commissie over de gedachten in de beleidsrichting over modernisering van het nieuwe feit/kwade trouw bij navordering. De rechtsbescherming die van deze gecodificeerde zorgvuldigheidsnorm uitgaat, stelt door de jurisprudentie van de Hoge Raad in combinatie met de uitzonderingen in artikel 12 Awr in veel gevallen niet veel meer voor. Aan de andere kant is in fraude-achtige situaties het leerstuk gecompliceerd geworden, omdat de “uitzondering kwade trouw” zich in de jurisprudentie los heeft ontwikkeld van voorwaardelijke opzet (bij boete en strafvervolg). Het lijkt de commissie dat de algemene beginselen van behoorlijk bestuur deze rechtsbescherming over zouden kunnen nemen.

Het valt de commissie op dat een kortere termijn voor de inspecteur om te herzien ten nadele van de belastingplichtige, onverkort wordt neergezet als verbetering van de rechtsbescherming. De vraag komt op of dat zo is. “Hoe voelt het voor de goedwillende belastingplichtige als de termijn voor herstel van de ontdoken belasting door een zwartsparder in het buitenland of ontdoken belasting via een fake-vestigingsplaats-constructie de facto aanzienlijk wordt verkort?” Door het voorstel wordt de termijn in die gevallen bijna gehalveerd: de 12-jaarstermijn geldt dan immers niet meer. “Het is voorstelbaar dat een correcte aangever zich daarmee juist minder goed beschermd voelt, want die draait uiteindelijk op voor de door de kortere termijn niet meer terug te halen belasting. Ook het voorstel om over te gaan naar VOA van de VHMf breekt op dit punt een lans voor de goedwillende belastingbetaler.”

Er moet geïnvesteerd worden in poortselectie: het systeem signaleert grote onwaarschijnlijkheden. Het indienen van een aangifte is dan slechts mogelijk nadat de burger contact heeft opgenomen met de Belastingdienst. Dit voorkomt systeemfraude (de Belastingdienst als pinautomaat).

De commissie wijst erop dat er een vreemde samenloop in het voorstel lijkt te zitten met betrekking tot het effect van verlenging van uitstel. Ook merkt de commissie op dat de bewijslast van de inspecteur bij de verlenging van de hersteltermijn te zwaar lijkt. Daar wordt het begrip “kwade trouw” gebruikt, dat zwaarder is dan grove schuld of

onzorgvuldigheid. “Meer bij de tijd passend en responsiever zou het criterium “niet te goeder trouw” zijn”, zo stelt de commissie. Bovendien zou volgens de commissie de hersteltermijn voor de inspecteur extra verlengd kunnen worden als een gebrek aan transparantie van de belastingplichtige dat rechtvaardigt.

Aan de andere kant pleit de commissie voor een extra hersteltermijn voor belastingplichtigen in gevallen waarin een bijzondere situatie dit rechtvaardigt. “De toetsing voor die gevallen zou kunnen liggen in het bestaan van een buiten de schuld van de belastingplichtige ontstane bijzondere situatie en proportionaliteit. In het verre verleden bestond voor de inspecteur ook de mogelijkheid in bijzondere gevallen langer dan vijf jaar herstel te kunnen bieden.” De commissie concludeert dat achter de Beleidsrichting een sympathiek idee zit, maar dat de regeling beter enkel worden gericht op bepaalde onderdelen van de Inkomstenbelasting, gekoppeld aan meer vertrouwen in de VIA. Als voorbeeld wordt daarbij aangevoerd “het ziektekostenbonnetje”, een feitelijke wijziging waarmee beperkte bedragen gemoeid zijn. Daarvoor is geen zware gecompliceerde (bezwaar)procedure nodig. Anders ligt het voor ondernemingen. (LH, OB, Vpb, IB Winst, ROW, etc.). Daar gaat het meestal om complexere zaken en staat er een gekwalificeerde adviseur paraat.

Plannen nieuwe kabinet

Op 1 oktober heeft Staatssecretaris Idsinga de fiscale strategische agenda 2024-2028 uitgebracht⁸. Daarin is vereenvoudiging een belangrijk punt. In zijn kamerbrief daarover zegt de Staatssecretaris het volgende:

“Ook uw Kamer schaart zich breed achter het voornemen om het belasting- en toeslagenstelsel te hervormen, getuige de unaniem aangenomen motie Bikker/Eerdmans⁹. Er zijn de komende jaren veel keuzes te maken over de invulling van een hervorming. Dit zullen we stap voor stap doen. We zullen het eerst het gesprek met uw Kamer moeten voeren over gemeenschappelijke gedragen vertrekpunten, zoals doelen, criteria en randvoorwaarden, die gelden ongeacht onze politieke kleuring.”

In bovenstaand citaat zie ik een uitnodiging voor een

discussie waarbij VOA een belangrijk uitgangspunt kan zijn. Een discussie die niet alleen in de politiek, maar ook maatschappelijk gevoerd moet worden.

Conclusie

De VHMF is noch altijd voor de invoering van een VOA-stelsel voor de Inkomstenbelasting en later ook voor de vennootschapsbelasting.

Met een systeem van Voldoening op aangifte:

- wordt de verantwoordelijkheid voor de juiste aangifte goed verdeeld;
- wordt de opgave voor de Belastingdienst vereenvoudigd; en
- moet de wet worden vereenvoudigd, waarmee beter wordt aangesloten bij het doenvermogen van burgers;
- waarvan er ook nog eens veel minder aangifte Inkomstenbelasting moeten doen.

De Beleidsrichting Direct aanpassen kent sympathieke elementen, maar een veel te ruime werking. VOA is dan de betere optie.

Uit de woorden van de Staatssecretaris leid ik af dat ook hij de tijd rijp acht om eindelijk de discussie te voeren over wie nu verantwoordelijk is voor de juiste aangifte én om het belastingstelsel te vereenvoudigen. In diepgaande maatschappelijke discussie kan VOA als uitgangspunt worden genomen. Tevens kan dan de basis worden gelegd voor de zo gewenste vereenvoudiging die voor VOA nodig is. Dat is naar mijn mening veel belangrijker dan maar weer aanpassingen in de marge te laten plaatsvinden – zeker als deze, zoals het besproken voorstel voor Direct aanpassen, zelf ook nog weinig overdacht lijken te zijn. Deze eerste stap van de Staatssecretaris kan niet anders dan worden toegejuicht.

Met een Staatssecretaris die groot is geworden in de BTW moet er in Den Haag een luisterend oor te vinden zijn voor een discussie over de invoering van VOA; de fiscale strategische agenda geeft daarvoor het startschot. De VHMF hoopt aan deze discussie een bijdrage te kunnen leveren. Onze inzet is helder.

1 <https://hetutrechtsarchief.nl/collectie/29DAD36CC96B49C0987F8E13CB65D748>

2 Microsoft Word - VOA 2012-11-18.doc (<https://vhmf.nl/images/stories/informatief/VOA20121118.pdf>)

3 Zie ook Informatief 72, blz. 5 e.v., Belastingen anders: voldoening op aangifte, Informatief2012-72w.pdf (<https://www.vhmf.nl/images/stories/informatief/Informatief2012-72w.pdf>).

4 Zie ook Manifest - Een betere Belastingdienst (<https://www.vhmf.nl/index.php?view=article&id=161:manifest&catid=10>)

5 Belastingdienst in cijfers: inkomstenbelasting | Belastingdienst. Zie <https://over-ons.belastingdienst.nl/organisatie/organisatie-en-taken/belastingdienst-in-cijfers/belastingdienst-in-cijfers-inkomstenbelasting/#:~:text=Ontvangen%20aangiften,Aangiften%20gedaan%20na%20uitnodiging>

6 <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/rapporten/2023/05/24/3-rapport-inzage-in-gegevens-over-boekenonderzoeken-en-fraudebestrijdingsinitiatieven-in-2022>, blz. 29. e.v.

7 Zie <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/kamerstukken/2024/04/03/start-pre-consultatie-direct-aanpassen>

8 Zie <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/kamerstukken/2024/10/01/afschrift-brief-aan-tweede-kamer-met-onderwerp-fiscale-strategische-agenda-2024-2028>

9 Zie <https://www.tweedekamer.nl/downloads/document?id=2024D10861>

De staat van de sociale veiligheid van ambtenaren

door het bestuur van de VHMF

Een beschouwing op de staat van de sociale veiligheid van ambtenaren, mede naar aanleiding van de meldingen van grensoverschrijdend gedrag in de samenwerking tussen medewerkers van het Ministerie van Financiën en de stichting Gelijkaardig Herstel

Voor het bestuur van de VHMF is het opkomen voor de belangen van haar leden een kerntaak. Daar hoort bij dat wij mogen erkennen als fouten worden gemaakt, maar ook dat wij beide kanten van een situatie moeten vertellen. Onze leden, ambtenaren, zijn geen Kop van Jut.

Enige tijd geleden meldde het AD dat enkele ambtenaren bij de ambtelijke top van het ministerie van Financiën melding hebben gemaakt van grensoverschrijdend gedrag van een

vertegenwoordiger van de Stichting Gelijkwaardig Herstel. De emoties zouden hoog zijn opgelopen. De VHMf wil hierbij ten eerste alle steun uitspreken voor de collega's die te maken hebben gekregen met grensoverschrijdend gedrag en steekt ze graag een hart onder de riem. De Secretaris-Generaal en directeur generaal Toeslagen hebben kort gereageerd op deze meldingen, vooral met een oproep om sociaal onveilig gedrag te melden. Doe dat vooral ook.

Wederom moet het bestuur van de VHMf steun uitspreken om de door collega's ervaren sociale onveiligheid te erkennen, maar nogmaals blijkt dat het voor ambtenaren moeilijk is zich publiekelijk te (laten) verdedigen. Graag hadden wij een duidelijkere en publieke reactie van de ambtelijke en politieke top van het Ministerie van Financiën gezien. Juist omdat ambtenaren zich niet publiekelijk kunnen verdedigen.

In januari heeft de VHMf in samenwerking met Stibbe Advocaten een analyse van en advies over de rechtspositie van ambtenaren uitgebracht met als titel 'De transparante overheid verdient een beschermd ambtenaar'. Hierin komt onder meer naar voren dat de bewindspersonen zich in de toeslagenaffaire moesten verantwoorden tegenover het parlement, maar dat het parlement ook graag individuele ambtenaren ter verantwoording had geroepen. Dit is staatsrechtelijk echter niet mogelijk. Wat uiteindelijk tot onvrede bij zowel het parlement als bij de eigen ambtenaren heeft geleid. Het Parlement dacht onvoldoende te kunnen controleren, ambtenaren voelden zich met enkel de staatsrechtelijke uitleg te weinig beschermd, en hadden graag uitleg gegeven. Weliswaar niet publiekelijk, daarvoor is onze maatschappij met haar sociale media-wanorde niet veilig genoeg meer.

Het is echter ook belangrijk dat de overheid, en dus ook politieke ambtsdragers, als goed werkgever voor hun werknemers voldoen aan hun wettelijke plichten en bescherming bieden wanneer ambtenaren worden aangesproken op de wijze waarop zij aan hun werk invulling geven. Loyale ambtenaren moeten beschermd worden door hun werkgever, zodat zij in een veilige werkomgeving kunnen werken waar de inhoud en niet de persoon voorop staat. Een goede overheidsdienst is gebaat bij een balans tussen de loyale werknemer en de loyale werkgever, die elkaar op basis van vertrouwen tegemoet treden. Het openbaar belang is daar het meest mee gediend.

Een van de aanbevelingen uit de analyse over de rechtspositie van ambtenaren is dan ook een aanpassing van de Gedragscode Integriteit Rijk. De gedragscode geeft nu onvoldoende ruimte voor ambtenaren om eigen beleidsopvattingen zelf kenbaar te maken en zich te verdedigen, terwijl deze beleidsopvattingen wel aan het parlement worden verstrekt en de ambtenaar daardoor onderwerp van debat wordt. De voorbeelden zijn voldoende bekend. De aanbeveling om de rechtspositie van ambtenaren zodanig te versterken zodat zij zichzelf kunnen (laten) verdedigen onderschrijven wij dan ook. Dat daarbij onderscheid wordt

De transparante overheid verdient een beschermd ambtenaar

Analyse van en advies over de rechtspositie van ambtenaren in relatie tot de inlichtingenplicht van artikel 68 Grondwet

prof. mr. T. Barkhuysen
prof. mr. J.M. van Slooten

gemaakt tussen de mate waarin ambtenaren 'in de openbaarheid treden', past daarbij. In de aanpassing zou specifiek aandacht moeten worden besteed aan situaties waarin de veilige werkomgeving in het geding komt.

De VHMf spreekt dan ook de hoop uit dat de recente ontwikkelingen op gebied van transparantie en meldingen van onveilige werksituatie aanleiding zullen zijn om de positie van de ambtenaar te versterken.

Losstaand van de sociale veiligheid van de ambtenaren heeft het bestuur zich eerder uitgesproken over de afhandeling van de "toeslagenaffaire". Het toeslagensysteem, oorspronkelijk bedoeld om te helpen, leidde door strenge regels en politieke keuzes tot ernstige problemen voor veel burgers. De slachtoffers moeten zo snel mogelijk herstel krijgen. De vertraging in de uitvoering komt door de complexiteit van de regeling, die voortdurend wordt aangepast, en is niet te wijten aan onwil van ambtenaren.

Guppy met pensioen

door Guppy

Tja, met pensioen gaan is het voorland van ieder van ons en ook echt iets om naar uit te kijken en van te genieten. Je merkt echter al snel dat door het gemis aan contacten met collega's en bedrijven jouw informatiestroom dunner wordt en ook dat het nieuws in de kranten en op het journaal vooral negatief getint is. Terwijl juist die opbouwende en positieve sfeer mij destijds een beter humeur en extra energie gaf. Kortom ik moest écht aan de slag om mij zelf in mijn nieuwe rol in de maatschappij een plek te geven. En toen dat gelukt was bleek die pensioenfase ineens hartstikke interessant.

Echter voor een column als deze is het pensionado zijn wel een probleem. Je staat immers plots buiten de organisatie, weet niet echt wat er intern speelt en hoe een en ander wordt ervaren. Bijvoorbeeld het plotselinge vertrek van onze Staatssecretaris.

Maar heb ik dan na mijn afscheid helemaal niets meer te melden?

Nou, ik kan aangeven dat het terugblikken vanuit mijn luie stoel mij wel weer wat heeft geleerd. Werken is immers meer dan geld verdienen en het werkritme vasthouden. Juist de hierboven genoemde contacten en informatiestromen en het meedraaien in een organisatie leveren een grote meerwaarde op. Door de belangeloosheid van het huidige pensionado-bestaan is het mij nog duidelijker geworden dat je in de rol van medewerker letterlijk een bijdrage mag leveren. En als goed ambtenaar doe je dat uiteraard binnen de kaders van Wet en Regelgeving en in de overtuiging dat onze maatschappij jouw mening wil horen.

Kijk ik naar de organisatie en de plek die je als medewerker daarin inneemt dan onderscheid ik de volgende vier groepen: de leiding, de teams, de vakgroepen en de collega's.

En terugkijkend vanuit mijn huidige positie naar de vraag: "Waar gaat het voor mij nu werkelijk om?"

Dan is het antwoord, wat ik altijd wel gevoeld heb en ook kan benoemen - nu ik geen organisatie meer om me heen heb die mij zo af en toe een duw geeft - "Het gaat om mijn eigen bijdrage en mijn invulling daarvan."

Steve Jobs heeft het mooi verwoord door aan te geven dat hij heeft geleerd dat niemand in een organisatie blijft omdat hij daar zo'n fijne leidinggevende of vakgroep heeft. Neen, mensen blijven alleen voor uitdagend werk en fijne collega's.

Bovendien neemt door jaren werken bij de Dienst de kring van collega's alleen maar toe en, zo heb ik ervaren, kun je gemakkelijker meer samenwerken, dingen opbouwen en uitwerken.

Daarom kom ik tot de conclusie dat ieder, die nu nog werkzaam mag zijn binnen de organisatie, zich juist moet inspannen om maximaal te genieten van de genoemde voordelen die het werken biedt en zoveel mogelijk moet proberen mee te bouwen aan onze maatschappij, door juist samen met collega's de Wet zoals die er ligt maximaal uit te voeren. En zo nodig door aan de leidinggevenden en teamleden uit te leggen hoe dat in de praktijk zo optimaal mogelijk kan. Immers juist samen kun je de klussen klaren. Want zelfs als er geen Staatssecretaris of direct leidinggevende is moet de Wet correct worden uitgevoerd en zul je daar je energie op moeten richten.

Als tip om meer in je eigen flow te komen geef ik graag het volgende mee:

Ga als je goed in je werk zit, nieuwe collega's of stageairs begeleiden. Door die rol kom je gemakkelijker in de positie dat je meer beschouwend naar je werk kijkt en kun je jouw resultaat nog beter plaatsen. Bovendien leert de coach/docent altijd het meest van de begeleiding/opleiding.

Ook is het verfrissend als je naast je reguliere job een kleine nevenactiviteit binnen de organisatie verricht. Je bekijkt daardoor je werk en de organisatie vanuit een andere invalshoek. En je ontmoet daardoor weer meer collega's. Juist binnen de VHMF zijn dergelijke activiteiten heel goed te ontwikkelen.

Ik wens jullie veel succes.

Ledenadministratie VHMF

Ingeval van: - Adreswijziging
- Wijziging kantoor
- Naar postactief
- Aanmelding/opzegging lidmaatschap,

wordt u verzocht van dit formulier gebruik te maken. Leden die hun actieve loopbaan beëindigen kunnen hun lidmaatschap omzetten in een postactief lidmaatschap tegen een gereduceerde contributie.

Opsturen naar:
Ledenadministratie VHMF
De Meent 9
6921 SE Duiven

of liever naar:
ledenadministratie@vhmf.nl

Titel: _____

Naam en voorletters: _____ Roepnaam: _____ m/v

SAP-nummer: _____ Geboortedatum: _____

Huisadres: _____

Postcode/Woonplaats: _____

In dienst van (Min. / regio / kantoor): _____

Kantooradres: _____

Postcode/Woonplaats kantoor: _____

Telefoon privé: _____ Telefoon kantoor: _____

Privé e-mailadres: _____

Extern e-mailadres kantoor: _____

Reden mutatie (aankruisen)

Nieuw lid M.i.v.: _____ *(Ondertekenen)

Adreswijziging M.i.v.: _____

Postactief lid M.i.v.: _____

Buitengewoon lid M.i.v.: _____

Beëindiging lidmaatschap M.i.v.: _____

Wijziging eenheid M.i.v.: _____

- Opzegging dient schriftelijk of per e-mail vóór aanvang van het nieuwe kalenderjaar te geschieden. Zonder opzegging eindigt het lidmaatschap niet automatisch bij ontslag of pensionering. Bij opzegging gedurende het jaar blijft de contributie over het lopende jaar volledig verschuldigd.
- De contributie per 1 januari 2022 bedraagt € 15,30 per maand voor actieve leden en € 91,80 per jaar voor postactieve leden. Als u nog in loondienst bent, kunt u voor de contributie gebruik maken van de IKB-regeling.
- Hij/zij draagt zorg voor de centrale inning van de contributie via P-Direkt. Hem/Haar is bekend dat deze inhouding via de salarisadministratie in SAP ook bekend is bij het dienstonderdeel waar hij/zij werkzaam is.

Datum, _____ Handtekening, _____

